

OPONENTSKÝ POSUDOK

k habilitačnej práci

Habilitantka: JUDr. Hana Kováčiková, PhD.

Oponent: Prof. JUDr. PhDr. Ing. Michael Siman, PhD., D.E.A.

Ústav medzinárodného a európskeho práva, Fakulta práva PEVŠ v Bratislave

Tento oponentský posudok predkladám k habilitačnej práci habilitantky s názvom „**Harmonizácia pravidiel verejného obstarávania v práve medzinárodného obchodu**“ (Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2020, 227 s., ISBN 978-80-7160-575-1), na základe menovacieho dekrétu predsedu Vedeckej rady Univerzity Komenského v Bratislave, Právnickej fakulty Doc. JUDr. Eduarda Burdu, PhD.

a) Aktuálnosť a náročnosť témy habilitačnej práce

Ako vyplýva zo samotného názvu práce a spresnení habilitantky uvedených v jej abstrakte a úvode, habilitačná práca sa zameriava na zdefinovanie úlohy verejného obstarávania v procese štandardizácie medzinárodného obchodného prostredia, zistenia stavu a úrovne liberalizácie trhov verejného obstarávania, posúdenie úrovne harmonizácie pravidiel verejného obstarávania medzi niektorými aktérmi medzinárodných obchodných vzťahov a rozsah prenosu pravidiel a princípov verejného obstarávania zabezpečujúcich najlepšiu prax vo verejnom obstarávaní.

Verejné obstarávanie predstavuje dôležitú súčasť medzinárodných obchodných vzťahov. Podľa rôznych štatistík celosvetovo pokrýva približne 15% globálneho HDP. Medzinárodní aktéri (štáty, Svetová obchodná organizácia, OECD) preto vyvíjajú snahu k dosiahnutiu aspoň minimálnej štandardizácie pravidiel vládneho nákupu tovarov, služieb či stavebných prác. Motiváciou štátov pritom je zabezpečiť si čo najväčšie obchodné príležitosti pre export, pričom otázka importu nie je prvoradá (často sa prejavujú ochrannárske postupy štátov a priama či nepriama diskriminácia voči zahraničným dodávateľom). V prípade medzinárodných organizácií možno skôr uvažovať o motíve postupného zavádzania najlepšej praxe, dobrej správe vecí verejných a importe niektorých princípov právneho štátu (transparentnosť, predvídateľnosť, nediskriminácia, právne garancie), ktoré sa zaväzujú dodržiavať ich členovia, pričom paradoxne

častokrát ide štáty so silnými prekážkami vstupu na tieto trhy. Ide o zložitú problematiku, ktorá nemá univerzálne riešenie.

V súčasnosti neexistujú globálne uplatniteľné pravidlá medzinárodného verejného obstarávania. Habilitantka sa preto v práci zameriava na analýzu medzinárodných zmlúv uzavretých v rámci regionálnych právnych režimov vybraných podľa kritérií definovaných na s. 10 habilitačnej práce: Svetová obchodná organizácia, Európska únia, Európske združenie voľného obchodu, Európsky hospodársky priestor, Euroázijská ekonomická únia a Kanadsko-americko-mexická dohoda.

Predložená práca zohľadňuje právny stav platný k decembru 2020 a je aktuálna s nasledujúcou výhradou: na s. 123 habilitantka uvádza, že predmetom analýzy nie je obchodná dohoda medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom, nakoľko v čase písania práce (ku dňu 28. 12. 2021) nebolo k dispozícii jej oficiálne znenie. Tu je potrebné poznamenať, že Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej bola zverejnená v Úradnom vestníku OJ L 444 dňa 31. 12. 2020.

Navrhujem preto, aby sa habilitantka vyjadrila k tejto dohode v rozsahu skúmanej problematiky pri ústnej obhajobe habilitačnej práce.

Habilitačnú prácu možno považovať za náročnú, najmä pokiaľ ide o výber témy, analýzu medzinárodných zmlúv, či dostupnej judikatúry. Ide o originálne spracovanie témy, ktoré je v podmienkach slovenskej vedy možné považovať za jedinečné.

b) Vymedzenie vedeckého problému

(teoretické východiská, použité metódy, praktická aplikácia, využitie informačných zdrojov)

Habilitantka v úvode práce (s. 7 až 24) definuje teoretické východiská habilitačnej práce, jej ciele, výskumnú otázku, hypotézy a metódy, ktoré pri práci používa.

Ako uvádza na s. 11, predmetom práce je analýza medzinárodných zmlúv týkajúcich sa verejného obstarávania uzatvorených v rámci Svetovej obchodnej organizácie, právny režim fungovania verejného obstarávania v Európskej únii, Európskom združení voľného obchodu, Európskom hospodárskom priestore, Euroázijskej hospodárskej únii a v rámci Kanadsko-americko-mexickej dohody ako i obchodných dohôd uzavretých týmito regionálnymi zoskupeniami, resp. ich členskými štátmi v ich rámci, a to so zameraním na rozsah úpravy (osobná a vecná pôsobnosť), využívanie spoločných obstarávacích slovníkov, postupy obstarávania vrátane elektronického obstarávania, registre dodávateľov, výkon dohľadu, princípy verejného obstarávania a mechanizmus riešenia sporov.

Habilitantka následne svoj výskum zameriava na zedefinovanie úlohy verejného obstarávania v procese šandardizácie medzinárodného obchodného prostredia, zistenie stavu a úrovne liberalizácie trhov verejného obstarávania, harmonizáciu pravidiel verejného obstarávania medzi vybranými aktérmi medzinárodných obchodných vzťahov a rozsah prenosu pravidiel a/alebo princípov verejného obstarávania zabezpečujúcich najlepšiu prax vo verejnom obstarávaní.

Habilitantka stanovuje v práci dve hypotézy: (i) aktéri medzinárodných obchodných vzťahov sa snažia dosiahnuť harmonizáciu svojich pravidiel verejného obstarávania a (ii) verejné obstarávanie je účinným prostriedkom exportu hodnôt do právnych poriadkov iných aktérov medzinárodného práva.

Použitý metodologický aparát (doktrinálna analýza, komparácia, dedukcia a syntéza) je dostatočný a zodpovedá zameraniu práce. Habilitantka však mohla podrobnejšie rozpracovať porovnanie jednotlivých skúmaných režimov verejného obstarávania.

Habilitantka využíva v práci dostatočné množstvo domácich i zahraničných zdrojov všeobecného i špecifického zamerania.

c) Štruktúra a obsah habilitačnej práce

(osnova, logika skladby častí, celého textu a príloh)

Práca má ako celok prehľadnú štruktúru. Analýza jednotlivých súvisiacich dokumentov zahŕňa nasledujúce aspekty: charakteristika posudzovanej dohody a jej ciele; osobná pôsobnosť úpravy verejného obstarávania, vecná pôsobnosť úpravy verejného obstarávania, prítomnosť a využívanie spoločného obstarávacieho slovníka, postupy obstarávania vrátane elektronických spôsobov obstarávania, registre dodávateľov, dohľad nad dodržiavaním dohody, harmonizácia, princípy verejného obstarávania (ich prítomnosť a kompatibilita s princípmi OECD), mechanizmus riešenia sporov, medzinárodné obchodné dohody uzavreté regionálnymi zoskupeniami, resp. ich členskými štátmi v ich rámci, pričom predmetom analýzy sú iba ustanovenia o verejnom obstarávaní.

V tejto súvislosti mohla habilitantka okrem obsahu uvedených nástrojov analyzovať (a prípadne porovnať) aj účinky analyzovaných nástrojov v právnych poriadkoch členských (zmluvných) štátov.

Práca je rozdelená do ôsmich kapitol. Jednotlivé kapitoly sú logicky usporiadané. Prvá kapitola je venovaná základným východiskám medzinárodného obchodu. Tie zahŕňajú nielen

stručný prehľad povojnového vývoja smerujúceho k založeniu Svetovej obchodnej organizácie, ale aj prehľad vybraných ekonomických teórií, definovanie základných princípov medzinárodného obchodu a priblíženie súčasného stavu. Druhá kapitola je venovaná Dohode o verejnom obstarávaní (1979) prijatej v rámci Tokijského kola mnohostranných obchodných rokovaní GATT (1947). V tretej kapitole je predmetom analýzy viacstranná Dohoda o verejnom obstarávaní (1994) v konsolidovanom znení z roku 2012. Súčasťou analýzy sú všetky vyššie zadefinované aspekty vrátane dostupných rozhodnutí jednotlivých panelov. Štvrtá kapitola je venovaná Európskej únii, piata Európskemu združeniu voľného obchodu; šiesta Európskemu hospodárskemu priestoru; siedma Eurázijskej hospodárskej únii a napokon ôsma kapitola sa venuje Kanadsko-americko-mexickej dohode, ktorá v júli 2020 nahradila Severoamerickú dohodu o voľnom obchode (NAFTA) z roku 1994. Napokon v zhrnutiach jednotlivých kapitol ako i v závere práce habilitantka syntetickým spôsobom vyhodnocuje výsledky jednotlivých zistení v kontexte nastavených hypotéz.

V početných prípadoch habilitantka uvádza vo svojej práci vlastné názory a domnienky, ktoré sú vo všeobecnosti dostatočne podložené.

d) Dosiahnuté výsledky

(reálnosť a praktická využiteľnosť navrhovaných záverov a odporúčaní)

Pozitívne je potrebné hodnotiť prehľad habilitantky v analyzovanej problematike a používanie odborného jazyka. Z tohto dôvodu považujem habilitačnú prácu za využiteľnú aj v právnej praxi. V tejto súvislosti však mohla habilitantka ponúknuť podrobnejšiu odpoveď najmä na výskumnú otázku č. 1 (úloha verejného obstarávania v procese šandardizácie medzinárodného obchodného prostredia), ktorá sa javí zodpovedaná len všeobecne.

e) Rozsah, jazyková a formálna stránka habilitačnej práce

Habilitačná práca má rozsah 227 strán a má znaky vedeckej monografie. Text habilitačnej práce je zrozumiteľný a veľmi odborný. Po jazykovej stránke habilitačná práca nevykazuje žiadne výrazné nedostatky.

ZÁVER

Predloženú habilitačnú prácu hodnotím pozitívne, najmä pokiaľ ide o originalitu a odbornú kvalitu samotného textu práce. Vyššie uvedené výhrady a nedostatky nebránia ďalšiemu postupu v habilitačnom konaní, predpokladám však, že budú predmetom obhajoby predloženej práce.

Pri ústnej obhajobe habilitačnej práce navrhujem, aby sa habilitantka vyjadrila tiež k Dohode o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej v rozsahu skúmanej problematiky, ako i k záverom výskumnej otázky č. 1.

Odporúčam, aby v prípade úspešnej ústnej obhajoby bola habilitantke priznaná vedecko-pedagogická hodnosť docent.

V Bratislave, dňa 31. 3. 2021

doc. JUDr. PhDr. Ing. Michael Siman, PhD., D.E.A.

Fakulta práva PEVŠ v Bratislave